

Gedragscode voor faire handelsrelaties tussen aanbieders en kopers in de agrovoedingsketen

Jaarverslag 2011-2012

De gedragscode voor faire handelsrelaties tussen aanbieders en kopers voorziet dat er jaarlijks op generieke wijze, zonder vermelding van individuele namen, verslag wordt uitgebracht op basis van de input van de betrokken sectororganisaties. Het comité van sectororganisaties beslist over eventuele bijsturing van de code en informeert de minister en de administratie over haar werkzaamheden.

Het volgende verslag geeft een overzicht van de toepassing van deze code gedurende het tweede werkingsjaar.

Dit verslag is opgesplitst in 4 thema's:

- Toetredingen
- Opvolging van de aanbevelingen
- Behandeling van klachten
- Eventuele bijsturing

1. Toetredingen

De aanbevelingen worden bindend door individuele toetreding van de operatoren met een verklaring van faire relaties tussen aanbieders en kopers.

Het aantal toetredingen is niet verder geëvolueerd in de loop van het tweede werkingsjaar. Op dit ogenblik hebben **221 ondernemingen** de toetreding getekend, waarvan

- **42 mengvoederbedrijven** (BEMEFA)
- **166 bedrijven uit de voedingsindustrie** (FEVIA)
- **13 bedrijven van de distributiesector** (COMEOS)

De lijsten van toegetreden bedrijven zijn beschikbaar op de websites van deze sectororganisaties.

Voor de organisaties ABS, Boerenbond, FWA, UNIZO en UCM geldt de handtekening van de voorzitter voor alle leden.

2. Opvolging van de aanbevelingen

Hierna volgt een overzicht van de werkzaamheden voor elk van de aanbevelingen:

- *Aanbieders en kopers wisselen algemene informatie uit, zodat de verkoper het aanbod beter kan afstemmen op de vraag en – indien nodig – kan diversifiëren of converteren.*

Zoals in het vorige jaarverslag aangekondigd heeft COMEOS zich voorgenomen om een voorstel van aanpak te presenteren aan het ketenplatform. In uitvoering hiervan hebben COMEOS en VLAM afspraken gemaakt voor uitwisseling van marktinformatie. Tijdens een periodiek overleg tussen beide organisaties zullen GFK-cijfers en verslagen van de sectorgroepen worden uitgewisseld. Hierdoor is COMEOS in staat om de betrokken aanbeveling van de gedragscode verder uit te werken.

- *Aanbieders en kopers gedragen zich als partners in een streven naar een duurzame ontwikkeling van de gehele agrovoedingsketen. Hierbij worden de drie dimensies*
 - *“Maatschappij” (een correct inkomen voor zowel werknemers als werkgevers)*
 - *“Milieu” (een activiteit die het ecologisch systeem voor toekomstige generaties minimaal belast)*
 - *“Economie” (een economische rendabiliteit die voldoende is om de continuïteit van de schakels in de keten te garanderen) in haar geheel beschouwd en evenwichtig benaderd.*

In de loop van het werkingsjaar is enkele malen melding gemaakt van extreme prijskortingen door sommige winkelketens. Eén geval werd door de landbouworganisaties in kortgeding voorgelegd aan de rechtbank om de verenigbaarheid te beoordelen met het wettelijk verbod van verkoop met verlies. In een ander geval erkende de betrokken winkelketen dat het om een vergissing ging. Na tussenkomst van COMEOS heeft de keten een erratum verstuurd naar alle betrokken winkels.

Eén landbouworganisatie vroeg om geen promotionele kortingen meer aan te kondigen voor verse landbouwproducten, omdat de kost hiervan volgens haar zou verhaald worden op de leveranciers. Comeos stelde daarentegen dat promotionele kortingen de vraag stimuleren en zich daardoor op langere termijn vertalen in betere prijzen, ook voor de leveranciers. Over deze vraag was dus geen gemeenschappelijk standpunt mogelijk. Wel stemden alle partijen in met een oproep tot terughoudendheid op het vlak van prijskortingen in geval van crisissituaties.

Op het ketenplatform is uitleg verschaft over het akkoord dat de landbouworganisaties na hun acties bereikt hebben met een winkelketen over de toekenning van een “efficiëntiebonus” aan de zeugenhouders. Deze bonus is mogelijk gemaakt door inkrimping van het aantal leveranciers van varkensvlees en dus een verhoogde efficiëntie en kostenbesparing bij de betrokken winkelketen.

De implementatie van de Europese richtlijn voor de huisvesting van legkippen leidde in de loop van het werkingsjaar tot een tekort aan eieren voor de verwerkende industrie met als gevolg een sterke stijging van de prijzen. De ketenorganisaties riepen alle partners van de eierenketen op om de gedragscode na te leven, wat ook slaat op het respecteren van de leveringscontracten.

- *Kopers garanderen een zorgzame behandeling van de voedingsproducten, zodat de inspanningen van de aanbieders maximaal gevaloriseerd worden.*

Door de mank lopende samenwerking van een winkelketen met het federale voedselagentschap heeft de recall van een bepaalde aardappelvariëteit onnodig grote proporties aangenomen met als gevolg grote schade voor de leveranciers. Na bemiddeling van Comeos is een afspraak vastgelegd tussen de betrokken partijen die geleid heeft tot afspraken voor meer en betere samenwerking.

- *Kopers bieden lokale producten aan en promoten deze, voor zover zij competitief zijn (op het vlak van de prijs en de kwaliteit) en passen in hun commerciële strategie.*

Sinds 2008 verbinden de leden van COMEOS er zich toe om de Belgische land- en tuinbouwers te steunen door hun communicatie over Belgische producten in de reclamefolders en in de verkooppunten op te voeren.

Het aandeel Belgische producten in de rekken van de leden van Comeos blijft gehandhaafd op een zeer hoog niveau. Voor de producten van dierlijke oorsprong loopt dit op tot 95%. Voor groenten en fruit is het moeilijk een globaal percentage op te geven. Binnen het aanbod van de Belgische telers worden in het oogstseizoen even hoge percentages genoteerd.

- *Kopers leveren de contractueel overeengekomen, desgevallend wettelijke betalingstermijnen na. Hierbij wordt ook gekeken naar de momenten van eigendomsoverdracht die kunnen verschillen naargelang sector en product.*

Een landbouworganisatie heeft de vraag voorgelegd om de betalingstermijnen voor verse producten in te korten. De andere ketenorganisaties stelden dat de duur van de betalingstermijnen deel uitmaakt van de commerciële onderhandelingen. De aanbeveling van de gedragscode beperkt zich bovendien tot het respecteren van contractueel afgesproken betalingstermijnen. Inzake betalingstermijnen bleken de meningen dus verdeeld. Om de praktijk van de betalingstermijnen op het terrein beter te kunnen evalueren hebben de ketenorganisaties de resultaten van hun ledenbevragingen hierover uitgewisseld. Hieruit bleek dat de betalingstermijnen sterk variëren van sector tot sector: tussen 12 en 37 dagen voor verse producten en gemiddeld 48 dagen voor industriële producten. Aangezien de leveranciers van coöperaties ook eigenaar zijn van hun coöperatie werd opgemerkt dat het weinig zin heeft reglementerend op te treden. De coöperanten weten dat de gehanteerde betalingstermijnen een rechtstreeks gevolg zijn van het commercieel afgesproken klantenkrediet.

- *Aanbieders en kopers stellen een schriftelijke overeenkomst op met duidelijke voorwaarden (desgevallend de wijze van vergoeding), waarvan beide partijen vooraf kennis kunnen nemen.*

Eén winkelketen voorziet in de nieuwe contracten de aanrekening van allerlei nieuwe kosten aan de leveranciers: intern transport (vanuit een centraal depot naar de winkels), handling van pallets, verplichte vergoeding voor door de consument beschadigde verpakkingen en voor onverkochte goederen. COMEOS heeft aangekondigd dit op te zullen nemen met de betrokken winkelketen.

- *Aanbieders en kopers leggen geen eenzijdige wijzigingen van contractvoorwaarden op.*

Er werden in de loop van het werkingsjaar geen incidenten besproken in verband met deze aanbeveling met uitzondering van één geïsoleerd geval.

- *Aanbieders en kopers erkennen de mogelijkheid tot beroep op mediatie met akkoord van beide partijen over de naam van de mediator.*

De mogelijkheid om beroep te doen op een vorm van mediatie werd besproken als mogelijke piste voor versterking van de naleving van de aanbevelingen van de gedragscode. Zie in dit verband ook punt 4 van dit jaarverslag over “eventuele bijsturing”.

- *Aanbieders en kopers kiezen resoluut voor het overlegmodel als strategie om onenigheden weg te werken in hun onderlinge relatie.*

Alle deelnemende ketenorganisaties zonder uitzondering hebben zich in de loop van het voorbije werkingsjaar onthouden van acties die het overlegmodel zouden doorkruisen.

De ketenorganisaties hebben een gezamenlijk standpunt uitgewerkt in verband met de werking van het FAVV en een werkgroep duurzame ontwikkeling opgericht (deze laatste tot nu zonder Comeos).

3. Behandeling van klachten

Het platform behandelt geen individuele klachten. Indien een incident een brede scope kent, informeren de ondertekenende organisaties elkaar hierover met kopie aan de voorzitter van het platform. Deze houdt een overzicht bij van de incidenten. De opvolging van deze incidenten wordt geëvalueerd in het voltallige platform.

Tijdens de periode van dit verslag werden een viertal incidenten aangemeld (zie hoger). De betrokken sectororganisaties hebben gevolg gegeven aan elk van deze incidenten. Dit betekent dat verduidelijking werd verschaft over het beleid van de betrokken operator volgens het principe van “comply or explain”.

4. Eventuele bijsturing

Hoewel deze code een nationaal initiatief is, hebben de organisaties van de Belgische agrovoedingsketen er voor gekozen om een Europese harmonisatie na te streven. De werkzaamheden van het Europees forum van hoog niveau voor een betere werking van de voedselvoorzieningsketen worden dan ook van nabij opgevolgd.

Tijdens het voorbije werkingsjaar sloeg dit in het bijzonder op twee aspecten van deze Europese werkzaamheden:

- de principes van goede praktijken voor de verticale relaties in de voedselvoorzieningsketen en
- het kader voor implementatie en afdwingbaarheid van deze principes.

4.1. Principes van goede praktijken

De verschilpunten tussen de Belgische gedragscode en de Europese principes werden overlopen en besproken. Volgens de ketenorganisaties zou de overname van de Europese principes in de Belgische code leiden tot een verzwakking van deze laatste aangezien de principes minder dwingend geformuleerd zijn dan de aanbevelingen van de code. Dit geldt met name voor de principes i.v.m. schriftelijke overeenkomsten, unilaterale afwijkingen en het ondernemingsrisico. Twee andere punten van de Europese principes zijn daarentegen niet expliciet voorzien in de Belgische code: vertrouwelijkheid en gerechtvaardigde vragen. De ketenorganisaties waren echter van oordeel dat deze twee laatste punten impliciet afgedekt zijn door de huidige Belgische code. Er werd dan ook besloten dat de Europese principes geen onmiddellijke wijziging noodzakelijk maken van de Belgische code.

4.2. Implementatie en afdwingbaarheid

Na de goedkeuring van de principes van goede praktijken in november 2011, heeft de Europese Commissie de organisaties van de voedselketen gevraagd om een voorstel uit te werken over de implementatie en afdwingbaarheid van deze principes. Dit leidde in juni 2012 tot een ontwerptekst op basis van de volgende principes:

- Opzetten van een web based registratiesysteem en bewustmakingscampagne door de Europese Commissie.
- Aanmoediging van de ondernemingen om vrijwillig toe te treden. Vooraleer zij toetreden moeten de ondernemingen ervoor zorgen dat de nodige procedures voorzien zijn voor de oplossing van betwistingen (o.a. trainingen, aanduiding van contactpersoon bij betwistingen, procedure voor behandeling van betwistingen, ...).
- Engagement van de geregistreerde bedrijven om de principes van goede praktijken toe te passen en om een procedure in te voeren voor de oplossing van betwistingen. De partij die klacht indient, kan kiezen tussen 3 opties: interne procedure binnen de onderneming, bemiddeling door een derde partij (niet-bindende conclusies) of arbitrage (bindende conclusies).
- Controle op respect, sanctie en evaluatie van het succes van het implementatiekader.
- Beheer van de implementatieprocedure door een 'governance group' die een aantal key performance indicators opvolgt en een jaarlijks rapport uitbrengt.
- Voorrang van de lokale (nationale) afspraken op de Europese procedure.

Hoewel enkele organisaties (COPA/COGECA en CLITRAVI) niet konden instemmen met deze ontwerptekst, hebben alle Europese organisaties toegezegd om verder deel te nemen aan de besprekingen over de implementatie van de principes van goede praktijken.

De impact van deze Europese besprekingen voor de Belgische gedragscode moet nog verder onderzocht worden.

22 oktober 2012